

TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI (TİKA)'NIN ULUSLARARASI GÜVENLİĞE KATKILARI

Doğan Şafak POLAT*

Öz

Türkiye, mevcut askeri kapasitesi, dış politikası, ekonomisi yanında yumuşak güç kaynakları olan tarihi, coğrafyası, kültürü, değerleri ve kurumları ile bölgesel ve uluslararası güvenliğe katkı sağlamaktadır. Bu kapsamda kendi jandarma ve polis teşkilatını yeniden düzenleyen Türkiye, tecrübelerini diğer ülkelere aktarmaktadır. Bu çalışmanın hipotezi; yumuşak güç kullanımı kapsamında, Türkiye'nin bir dış politika aracı olarak kullandığı TİKA'nın çeşitli ülkelerde asayiş ve düzeni sağlamak amacıyla birçok faaliyet geliştirdiği ve böylece dolaylı da olsa uluslararası güvenliğe katkı sağladığıdır. Çalışmanın teorik alt yapısını Konstrüktivizm teorisi oluşturmaktadır. Konstrüktivizm, uluslararası kuralları, normları, kurumları, bilişsel faktörleri, düşünsel unsurları, toplumsal beklentileri, dış politikayı ve ekonomik gelişmeleri hedef almaktadır. Bu faktörlerdeki değişim Türk dış politikasının, dolayısı ile TİKA tarafından gerçekleştirilen kalkınma programları ve yardımların da değişmesine yol açmaktadır. TİKA'nın faaliyetleri bir bakıma Türkiye'nin her alanda artan kapasitesiyle küresel sorunlar karşısında uygulamakta olduğu dış politikasının bir göstergesi olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: TİKA, Türk Dış Politikası, Uluslararası Güvenlik, Yumuşak Güç, Konstrüktivizm.

TURKISH COOPERATION AND COORDINATION AGENCY (TIKA)'S CONTRIBUTION TO INTERNATIONAL SECURITY

Abstract

Turkey, in addition to its military capacity, foreign policy and economy contributes to international security with its soft power resources such as its history, geography, culture, values and institutions. In this context, reorganizing its gendarmerie and the police, Turkey is transferring its experience to other countries. The hypothesis of this study; in the context of use of soft power, Turkey's foreign policy tool TİKA has many activities developed to ensure law and order in a variety of countries and also TİKA contributes to international security, albeit indirectly. The theoretical approach of the work is the theory of constructivism. Constructivism aims at international rules, norms, institutions, cognitive factors, intellectual elements, social expectations, foreign policy and economic developments. The change in these factors leads to a change in the Turkish foreign policy, and hence in the development programs and aid realized by TİKA. TİKA's activities, in a way, is an indicator that Turkey's foreign policy to implement in the face of global challenges with increased capacity in all areas.

Keywords: TİKA, Turkish Foreign Policy, International Security, Soft Power, Constructivism

1. GİRİş

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB)'nin 25 Aralık 1991 tarihinde dağılmasıyla birlikte uluslararası sistemde Yeni Dünya Düzeni'nden sıkça bahsedilir olmuştur. Uluslararası İlişkiler disiplini kapsamında söz konusu düzeni açıklamak maksadıyla Konstrüktivizm (Sosyal İnşacılık) gibi teoriler geliştirilmiştir. Bir devletin, arzuladığı davranışı karşı tarafa, zor veya sert güç kullanmadan, çekicilik ve cazibe gibi unsurları kullanarak, rızası ile yaptırabilme

becerisi olarak ifade edilen yumuşak güç kavramı da böyle bir ortamda, Soğuk Savaş sonrasında Joseph Nye tarafından ortaya atılmıştır (Nye, 2004: 1-33).

SSCB'nin dağılması sonrasında Türkiye, Soğuk Savaş süresince izlediği statükocu dış politikasını ve bekle gör anlayışını terk etmiş; bölgesel bir güç olduğunun farkına vararak daha proaktif bir dış politika izlemeye başlamıştır. Türkiye, öncelikle Orta Asya ve Kafkasya'da bağımsızlığını kazanan birçok devleti tanımış; siyasi hedeflerini gerçekleştirmek amacıyla, yumuşak güç stratejisini geliştirmeye ve etkin araçlar üretmeye başlamıştır. Bu kapsamda Türkiye, Soğuk Savaş sonrasında bağımsızlıklarını ilan eden, ortak bir dile ve kültüre sahip olduğu Kazakistan, Türkmenistan, Özbekistan, Azerbaycan ve Kırgızistan gibi ülkelerle gerek ikili gerekse bölgesel ilişkilerini güçlendirmeye başlamıştır. Dış politikasındaki imkânlarını kullanmak isteyen Türkiye, 1990'lı yıllardan itibaren bağımsızlığını ilan eden devletlere ve gelişmekte olan ülkelere teknik yardım hizmeti sağlamaya başlamıştır. Başlangıçta Türkiye'nin yapmış olduğu yardımlar giderek uzun süreli projelere ve kalkınmaya yönelik iş birliği faaliyetlerine dönüşmüştür. Bu çalışmalar neticesinde, bölgede yapılması planlanan faaliyetleri ve dış politika önceliklerini tespit ederek uygulayacak ve bunları koordine edecek bir organizasyona ihtiyaç duyulmuştur. Bu maksatla 1992 yılında yayımlanan 480 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Dışişleri Bakanlığı bünyesinde faaliyet göstermek üzere Türk İşbirliği ve Kalkınma Dairesi Başkanlığı (TİKA) kurulmuştur (Resmi Gazete, 1992). Daha sonra 24 Ekim 2011 tarihinde yayımlanan 656 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile TİKA'nın, görev ve yetkilerine ilişkin düzenlemeler yapılmış; daha esnek ve hızlı karar alabilen bir yapıya dönüştürülmüştür. Başlangıçta TİKA'nın amacı Türk Cumhuriyetleri'nin kendi toplumsal yapılarının ortaya konması, kendi kimliklerinin doğru bir biçimde oluşması ve bu ülkelerdeki kültürel ve siyasal hakların geliştirilmesi ve teknik alt yapı eksikliklerinin giderilmesi olarak belirlenmiştir. Geçen süreçte Türkiye hem faaliyet alanını hem de iş birliği yaptığı ülke sayısını artırmıştır.

Türkiye, mevcut yumuşak güç kaynakları olan tarih, coğrafya ve kültür yanında potansiyel güç kaynakları olarak değerlendirilebilecek iç politikası ve değerleri, ekonomik ve askeri kapasitesi, dış politikası ve kurumları ile bölgesel ve uluslararası güvenliğe katkı sağlamaya çalışmaktadır. Bu kapsamda kendi jandarma ve polis teşkilatını yeniden düzenleyen Türkiye, tecrübelerini diğer ülkelere de aktarmaktadır. TİKA, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı ile birlikte gerçekleştirdiği çeşitli eğitim projeleri ile birçok ülkede asayiş, düzen ve istikrarın devam etmesine yardımcı olmaktadır. Böylece TİKA'nın dolaylı da olsa uluslararası güvenliğe katkı sağlamakta olduğundan hareketle, bu çalışmada aşağıdaki araştırma sorularına da cevap aranacaktır:

1. TİKA faaliyetleri Uluslararası İlişkiler teorileri açısından Konstrüktivizm (Sosyal İnşacılık) teorisi ile açıklanabilir mi?
2. TİKA'nın faaliyetleri yumuşak güç kullanımı kapsamında değerlendirilebilir mi?
3. TİKA mevcut teşkilat yapısıyla görev tanımında belirtilen görevlerini yerine getirmede yeterli midir?
4. TİKA diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla iş birliği içinde gerçekleştirmekte olduğu eğitim projeleri ile uluslararası güvenliğe katkı sağlıyor mu?

Bu bağlamda bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde uluslararası sistemde hala en etkin aktör olan ulus-devletlerin yanında küreselleşme ile birlikte toplumlar arasında iletişim ve etkileşimin arttığı, Sivil Toplum Kuruluşları (STK) gibi başka aktörlerin de uluslararası siyaseti etkilediğine vurgu yapılacaktır. Ayrıca bu bölümde yumuşak güç kullanımı kapsamında Türkiye'nin klasik Uluslararası İlişkiler teorilerinin çizgisinin dışına

çıkarak sosyal ve kültürel bağlamda yürüttüğü çalışmalarının teorik alt yapısını oluşturan konstrüktivizm teorisine de yer verilecektir. İkinci bölümde, Türk dış politikasında yumuşak güç aracı olan TİKA'nın tarihsel süreç içinde kuruluşu, görevleri ve amaçları ele alınacaktır. Üçüncü bölümde ise TİKA'nın asayiş, düzen ve istikrarı sağlamak; böylece uluslararası güvenliğe katkı yapmak amacıyla birçok ülke ile iş birliği içinde gerçekleştirdiği faaliyetlere değinilerek çalışma sonlandırılacaktır.

2. DIŞ POLİTİKA VE ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE KONSTRÜKTİVİZM (SOSYAL İNŞACILIK) TEORİSİ

“Dış politika” kavramı, bir devletin diğer bir devlete veya devletlere ya da daha geniş anlamıyla uluslararası alana karşı izlediği politika ya da bir ülkenin diğer ülkelere yönelik siyasi, ekonomik, hukuki, sosyal vb. tutumları olarak ifade edilmektedir (Kürkçüoğlu, 1980: 311). Bu kavram dış politikanın kapsamına ilişkin bilgiler içerse de mevcut durumu açıklamada yetersiz kalmıştır. Soğuk Savaş sonrasında küreselleşmenin de etkisiyle uluslararası ilişkilerde karşılıklı bağımlılığa dayalı bir yapı ortaya çıkarmıştır. SSCB'nin dağılmasıyla birlikte dünya tek kutupluluk dönemini yaşamaya başlamıştır. Soğuk Savaş sonrasında ABD'nin uluslararası politikada tek süper güç olarak kalması, hegemonya, üstünlük, tek kutupluluk ve emperyalizm gibi kavramlar kullanılarak tanımlanmaya çalışılmıştır (Krahmann, 2005: 533). Ancak geçen süreçte tek bir egemen gücün (hegemon) veya ittifakın, diğer devletlerin davranışlarını kontrol ederek veya hareket alanlarını kısıtlayarak istikrarı sağladığını veya kaosu önlediğini anlatan Hegemonik İstikrar Teorisi küreselleşme ve karşılıklı bağımlılıkla birlikte yeni sistemi açıklamada yetersiz kalmıştır (Layne, 1995: 132-138). Teknolojik gelişmeler ve ideolojik engellerin ortadan kalkmasıyla birlikte iç-dış politika ayrımı ortadan kalkmış ve ülkeler arasında ilişkilerin yürütüldüğü düzeyler eskiye oranla daha fazla çeşitlenmiştir. Devletlerin bazı işlevlerini

yerine getirmekte başarısız ya da yetersiz olmaları, yeni bir takım ulus-üstü ve ulus-altı örgütlenmelerin oluşumuna yol açmıştır. Küreselleşme sürecinde sınırların daha fazla geçirgen olması ile birlikte uluslararası düzeyde toplumlar arası etkileşim artmış ve uluslararası ilişkilerde devletlerin dışında yeni aktörler ortaya çıkmıştır (Daoudov, 2013: 21). Küreselleşme ile birlikte söz konusu aktörlerin sayılarının ve faaliyetlerinin giderek artması daha önce devletler tarafından yürütülen politikalara alternatif oluşturmuştur. Böylece devletler düzeyinde yürütülen klasik diplomatik ilişkiler yanında devletlerin dışında şirket, örgüt ve hatta bireyler düzeyinde yürütülen uluslararası ilişkiler ortamı ortaya çıkmıştır. Bu durum STK'ların gelişebilmesi için uygun bir ortam yaratmış (Turan, 1998: 12-13) ve böylece STK'ların uluslararası siyasetteki etkileri giderek artmıştır. Günümüzde STK'lar ulusal ve uluslararası siyasetin vazgeçilmez odakları haline gelmiştir (Çarkçı, 2007). Bu durumun farkında olan devletler, Türkiye örneğinde olduğu gibi STK'lar ile iş birliği içinde kalkınma ve yardım faaliyetlerini gerçekleştirmektedirler. TİKA, Türkiye'nin bu faaliyetlerinde merkezi bir koordinasyon kurumu olarak görev yapmaktadır. TİKA, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, STK'lar ve özel sektör gibi çeşitli aktörler arasında iş birliği sağlama aracı vazifesi yapmaktadır. Ayrıca TİKA, tüm bu aktörleri ortak paydada bir araya getirmekte ve Türkiye'nin yapmış olduğu kalkınma yardımlarının kayıtlarını tutmaktadır.

Uluslararası ilişkiler disiplinde Konstrüktivizm (Sosyal İnşacılık) teorisi farklı yaklaşımlarla ve tanımlarla dış politika analizlerinde kullanılmak üzere yerini almıştır. 1980'lerin ikinci yarısında ortaya çıkan yaklaşımlardan birisi de konstrüktivizm ya da sosyal inşacılık'tır. Konstrüktivizm; devletler, çıkarlar, beşeri aktörler, kimlikler, norm ve kurumlar gibi sosyal olguların da tarihsel süreç içerisinde devamlı olarak değişim ve yeniden biçimlenmeye maruz kaldığını savunmaktadır (Tandoğan 2015: 635). Konstrüktivizm kelimesini uluslararası ilişkiler teorilerinde ilk kullanan Nicholas Onuf'dur. Konstrüktivizm

teorisini uluslararası ilişkiler disiplinine tanıttıran ise Alexander Wendt olmuştur. Wendt 1992 yılında yayımladığı “*Anarşi devletlerin onu nasıl anladığıdır: güç siyasetinin sosyal inşası*” adlı makalesinde konstrüktivizm teorisinin temellerini ortaya koymuştur (Wendt, 1992: 395). Wendt, Realistlerin düşündüğü gibi uluslararası sistemin anarşik olduğunu kabul etmekle birlikte, yapının nasıl oluştuğu konusunda ayrılmaktadır. Neo-Realistler yapının sadece malzeme kapasitesinin dağıtılmasından oluştuğunu düşünürken, Konstrüktivistler yapının ayrıca sosyal ilişkilerden de oluştuğunu düşünürler. “Sosyal yapıların üç ögesi vardır: paylaşılan bilgi, malzeme kaynakları ve eylemler” (Wendt, 1995: 73). Sosyal yapıyı oluşturan anlayış, fikir ve beklentiler aktörlerin eylemlerini belirler. Wendt realistlerin iddia ettiği gibi materyal unsurların önemini kabul etmekle birlikte uluslararası sistemin ve ilişkilerin belirlenmesinde sosyal yapıların da önemine işaret etmektedir. Fikirleri ve dolayısıyla yapıları sosyal yapan ise özneler arası kaliteleridir (Wendt, 1995: 73). Wendt, konstrüktivizmin üç temel özelliğini: (i) uluslararası ilişkiler teorisinin devleti konu aldığını, (ii) devletler sisteminin temel özelliğinin materyal değil, özneler arası olduğunu, (iii) devlet kimlik ve çıkarlarının bireyin kendisi ya da içsel siyasi gelişmelerle değil sosyal yapılarla belirlendiği şeklinde özetlemektedir (Wendt, 1994: 385). Toplum ise sosyal ilişkilerden oluşur ve maksatlı aktörler arasındaki ilişkiler toplumun yapısını belirler (Wendt, 1987: 338). Konstrüktivizm kimliklerin politikayı nasıl etkilediğini araştırır. Konstrüktivizm açısından kimliklerin nasıl oluştuğu, normların ve eylemlerin birbirini nasıl inşa ettiği ve kimliklerin politikayı nasıl etkilediği çok önemlidir. Wendt’e göre sosyal teoriler uluslararası teorilerin içinde yer almamaktadır. Bu nedenle Wendt konstrüktivizmi bir uluslararası ilişkiler teorisi olarak kabul etmektedir. Sosyal teoriler uluslararası [dış] politikayı anlamaya yarayan ve bu teorilerin neyi savduklarını açıklamaya çalışan yaklaşımlardır. Be nedenle bu teorilerin uluslararası ilişkilere katkısı dolaylıdır (Wendt, 1999: 6-7). Konstrüktivizm ise aktörlerin nasıl “sosyal olarak” inşa

edildiğini gösterir ancak hangi aktörlerin ya da onların nerede inşa edildiğini söylemez (Wendt, 1999: 7).

Konstrüktivizm devlet merkezli, politik çıkar ve kaygıların ön planda olduğu ve çıkarların maksimize edilmeye çalışıldığı anarşik bir sistemin aksine normlar, kültür ve sosyal yapılar gibi unsurların belirleyici olduğu *yapısalcı* bir düzen iddiasındadır. Çünkü anarşik yapılar uluslararası sistemi güç ve çıkara bağlı hale getirmekte ve sosyal yapıların sorunların kurumsalcı çözümlmelerine imkân vermemektedir (Wendt, 2001: 1019). Toplumlar arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinde hiç kuşkusuz devlet destekli ya da desteksiz çeşitli kurumların etkisi olacaktır. “Sosyal İnşacı Yaklaşım” olarak adlandırılan Konstrüktivizm teorisine göre devletler sosyal bir varlık olarak kabul edilmekte, uluslararası ilişkiler alanının ise sosyal ilişkilerden oluştuğunu öne sürmektedir. Ayrıca söz konusu teori kimliğin, uluslararası normların, kurumların, düşünsel ve bilişsel unsurların siyasi etkisine vurgu yapmaktadır (Sarı Ertem, 2012: 184). Bu kapsamda devletler, uluslararası alanda hem prestij ve saygınlık kazanmak hem de etki sahasını genişletmek maksadıyla oluşturdukları kurum ve kuruluşlar üzerinden politikalarını uygulamaktadırlar.

Dış politikalar artık düşman kazanmak yerine kalıcı dostluklar kurmak, güçlendirmek ve sürdürmek amacıyla farklı kültürler arasında ortak noktalar ile temellenen kültür diplomasisi ile şekillenmektedir (Bayraktar, 2012: 184). Türkiye’nin miras edindiği Müslüman-Osmanlı tarihi müktesebatı, bunun temin ettiği kültürel derinlik ve kapladığı coğrafi alan stratejik bir güç ve kıymet olarak yeniden üretilmekte ve Türkiye’nin hem iç siyasetine hem de dış siyasetine yeni olanaklar sağlamaktadır (Kalin, 2011a: 10). Türkiye’nin dolayısı ile TİKA’nın faaliyetleri konstrüktivizm teorisi bağlamında ele alınabilir. Yumuşak güç bir ülkenin dış politikada hareket edebilme kabiliyetini etkileyen en önemli unsurdur (Çiçek, 2015). Türkiye, uluslararası alanda yumuşak güç kullanmakta

ve başta Türk ve Müslüman dünyası olmak üzere tüm dünyada etkinliğini artırmaya çalışmaktadır. Bu amaçla Türkiye zaman zaman dış politikasında gerekli değişiklikleri yapmaktadır. Türk dış politikasında yapılan değişiklikler TİKA tarafından yapılan kalkınma programları ve yardımların da değişmesine yol açmaktadır. Kısacası yumuşak güç ile konstrüktivizm teorisinin kesişim noktasında TİKA'nın faaliyetleri (Keskin, 2017) bir bakıma her alanda artan yetenekleri ile Türkiye'nin küresel ve bölgesel sorunlar karşısında uygulamakta olduğu dış politikasının bir göstergesi olmaktadır.

3. TÜRKİYE'NİN YUMUŞAK GÜÇ ARACI TİKA

Güvenlik, toplum yaşamında yasal düzenin aksamadan yürütülmesi, kişilerin korkusuzca yaşayabilmesi durumudur (www.tdk.gov.tr, 2018). Devletler, bir yandan kendi çıkarlarını en üst seviyeye çıkarmak, bölgesel ve küresel bir güç olmak, diğer yandan kendisinin ve vatandaşlarının güvenliğini sağlamak için çok çeşitli araç ve yöntemler kullanırlar. Bu yöntemlere diplomasi ve diplomatik yöntemler, propaganda, ekonomik araçlar, iç işlerine karışma, güç kullanma tehdidinde bulunma veya silahlı güç kullanımı (Arı, 1997) örnek olarak verilebilir. Güç, istenen bir sonuç elde etmek için diğerlerinin davranışlarını etkileme becerisidir. Baskı ve tehditle, teşvik ve ödemeler teklif ederek ve istediğiniz şeyi başkalarının istemesini sağlayarak temelde üç şekilde kullanılabilir (Nye, 2004: 1-33). Sert güç, teşviklere veya tehditlere dayanırken yumuşak güç başkalarının tercihlerini şekillendirme becerisine dayanmaktadır (Nye, 2004: 1-33). Akıllı güç ise, sert güç ve yumuşak gücün etkin bir şekilde beraber kullanımını içerir. Devletler tarafından başlangıçta güvenliği sağlamaya yönelik ana strateji olarak uzun süre sert güç kullanılmış ve fakat sadece sert gücün güvenliği sağlamada etkisiz olduğu saptanmıştır. Ardından devletler, kendilerinin ve vatandaşlarının güvenliği için sert güçle birlikte veya sert güce alternatif bir yaklaşım olarak yumuşak gücü kullanmaya başlamışlardır (Payam, 2018: 17).

1990'lı yıllarda Amerikalı ünlü siyaset bilimci Joseph Nye tarafından tanımlanan ve literatüre giren “yumuşak güç” kavramı birçok akademisyenin ve dış politika yapıcısının dikkatini çekmiştir. Gücün diğer boyutunu ifade eden yumuşak güç kavramı, gücün soyut bir yüzünü göstermesi açısından tanımlanması, ifade edilmesi, ölçülmesi ve değerlendirilmesi daha zor olan bir güç çeşididir. Günümüz dünyasında ise uluslararası yapının değişimi ve Őartların bu yönde gelişimiyle beraber yumuşak güç kullanımının uluslararası aktörler tarafından en çok başvurulan yöntem olduğu iddia edilebilir (Çavuş, 2012: 34).

Nye, yumuşak gücü “bir devletin uluslararası politikada arzu ettiği neticelere, onun değerlerine hayran olan, onu örnek alan, refah seviyesine ve fırsatlarına özenen ülkelerin kendisini izlemesiyle ulaşması” şeklinde tanımlamıştır (Nye, 2004: 1-33). Nye'e göre yumuşak güç, “istenilen Őeyin baskı ve herhangi bir ödeme yerine çekici ve cazip hale getirilerek elde edilmesidir” (Nye, 2005: 6). Bir ülkenin yumuşak gücü başlıca üç kaynaktan oluşmaktadır: ülkenin kendi kültürü (bu kültür diğerlerine cazip gelmesi durumunda), ülkenin siyasi değerleri (ülke bu değerlere yurtiçinde ve yurtdışında sadık kalıp yaşarsa) ve ülkenin dış politikaları (ahlaki otoriteye sahip ve meşru olarak görülürse – başkalarının bu politikaları meşru görmeleri Őartıyla (Nye, 2004). Diğer yandan McClory (2011) ülkelerin yumuşak güç bileŐenlerini beŐ kategoriye ayırır: Hükümet (ülkenin siyasi değerleri), Kültür (toplum için bir mana ifade eden uygulamalar dizisi), Diplomasi (dış politika), Eğitim ve Eğitim ve İşletme/İnovasyon. Yumuşak güç, askeri güç gibi sert kaynakları değil, düşünceler, ülkenin imajı, teoriler, söylemler, eğitim, kültür, gelenekler, ulusal ya da küresel semboller gibi yumuşak kaynakları kullanır (Lee, 2009: 209). Yumuşak güç, daha çok itibar ve güven gibi kazanımlar ile ilişkili olarak görünmektedir. Bu bağlamda kültürel değerlerin devletlerin yumuşak güçlerini oluşturduğu bilinmektedir (Purtaş, 2013: 6). Dolayısıyla kültürel mirası zengin olan devletler uyguladıkları dış politikalarında bu yumuşak güçlerini kullanarak gücünü ve saygınlığını artırmaya

çalışırlar. Devletlerin dış politikasında yumuşak güç en önemli sermaye olarak kabul edilmektedir. Türkiye'nin yumuşak güç potansiyeli, askeri ya da teknolojik olarak üstünlüğünden çok, miras kalan tarih ve kültür derinliğinden kaynaklanmaktadır (Bayraktar, 2012: 181-189). Türkiye de dâhil dünyada çok sayıda ülke dış yardımları bir diplomasi aracı olarak kullanmakta, tanınmış sivil toplum kuruluşları yoluyla faaliyetlerini yürütmektedir (Akçay, 2002: 1). Türkiye'nin yumuşak gücünü, sabit kaynaklar olarak değerlendirilen, yani kısa vadede değişmeyen; kültür, tarih ve coğrafya; potansiyel kaynaklar ise kısa vadede değiştirilmesi mümkün olan; İç politika ve değerler, ekonomik kapasite, askeri kapasite, dış politika, kurumsal kaynaklar oluşturmaktadır (Hava, 2016: 33). Türkiye, dış yardımlar konusunda son yıllarda büyük atılım yapmıştır. Her yıl dünyada yapılan insani yardımları ortaya koyan İngiltere merkezli Kalkınma İnisiyatiflerinin yayımladığı 17. Küresel İnsani Yardım Raporu'na göre Türkiye, 2016 yılında 6 milyar dolarlık insani yardım yapmıştır. Türkiye bu yardımı ile 6,3 milyar dolarlık yardım yapan ABD'den sonra en çok yardım yapan ikinci ülke olmuştur (Development Initiatives, 2017). Bu yardımlarda Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD)'nın Suriye için yaptığı yardımlar büyük bir rol oynamıştır (AFAD, 2017).

Türkiye'nin yardımları devam etmiş; 2015 yılında Türkiye mili gelirinin 0,75'ini insani yardım için ayırmış ve "Dünya'nın En Cömert Ülkesi" olmuştur. 2016 yılında 6,48 milyar dolar olan yardımlar 2017 yılında ise 8.07 milyara yükselmiş ve Türkiye dünyada en fazla insani yardım yapan ülke olmuştur. İnsani yardımlarda milli gelire oran bakımından %0,85 ile BM'nin kalkınma yardımı hedefi olan % 0,7'lik oranı geçerek birçok gelişmiş ülkeyi geride bırakmıştır (TİKA, 2018). Böylece Afrika'dan Asya'ya, Latin Amerika'dan Ortadoğu'ya dünyanın dört bir yanında yardım elini uzatan Türkiye'nin yardımları 2017 yılında % 25 artmıştır.

Her ne kadar dış yardımlar Soğuk Savaş öncesinde de müttefik kazanmak amacıyla başvuru olan bir diplomasi yöntemi olarak kullanılmış olsa da değişen dünyada dış yardımlar bir prestij ve imaj yaratma aracı olarak kullanılmaktadır. Demokratikleşme yolunda ilerleyen Türkiye yaptığı yardımlarla bölgesinde imajını giderek parlatmaktadır. Ancak Türkiye’de açık bir şekilde tartışılması ve daha fazla ilerleme sağlanması gereken; kimlik, din, devlet, Kürt sorunu, Alevilik, gayrimüslim vatandaşlar, demokrasi, birey, öteki, insan hakları, şeffaflık, eşitlik gibi konular ve sorunlar da bulunmaktadır (Kalın, 2011b: 20). Bu sorunların çözülmesi Türkiye’ye yumuşak güc alanında büyük fırsatlar sunacaktır.

SSCB’nin ve Yugoslavya’nın parçalanması ile Orta Asya’da ve Balkanlarda yeni devletler ortaya çıkmış, Türkiye ise yüzünü uzun yıllardır ihmal ettiği Türk dünyasına çevirmiştir. Türkiye’nin belirtilen coğrafyada etkin güc haline gelmesinin kurumsallaşmış yumuşak güc araçları ile desteklenen istikrarlı bir dış politika ile mümkün olabileceği düşünölmüştür (Karagöl, 2013: 81). Türkiye’nin Kafkasya-Orta Asya bölgesi üzerinde siyasi nüfuz elde etme politikaları kendisini bölgede ekonomik temelli işbirliğine öncelik veren bir yumuşak güc olarak sunmuştur (Denizhan, 2010: 21). Başlangıçta 1988 yılında Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Planlama Başkanlığı bünyesinde teknik iş birliği çerçevesinde gelişmekte olan ölkelere yardım sağlamak amacıyla, Türk işbirliği Ajansı (TİA) kurulmuştur (Parlak, 2007: 130-131). Daha sonra Bakanlar Kurulu’nun 24 Ocak 1992 tarihli kararı ile resmi adı Ekonomik, Kültürel, Teknik işbirliği Başkanlığı (EKETİB) olarak değiştirilerek Dışişleri Bakanlığı’na bağlanmıştır (Resmi Gazete, 1992). EKETİB 1995 yılına kadar iş birliği içinde olduğu Türk Cumhuriyetleri ile ekonomik, sosyal ve kültürel faaliyetler yürötmüştür. 1995’ten itibaren ise bu ölkelerle eğitim ve kültürel iş birliği çalışmalarına ağırlık vererek okullar, kütüphaneler, laboratuvarlar inşa etmiş ve üniversiteler için teknik malzeme yardımları yapmıştır. Daha sonra bu kurum 28 Mayıs 1999 tarihinde Cumhurbaşkanlığı tezkeresi ile Başbakanlığa bağlanmıştır (Resmi Gazete, 1999).

Her ne kadar kurumun adı resmi olarak EKETİB kısaltması ile açıklanmış olsa da, “zamanla diğer ülkelerdeki benzer kuruluşlarla özdeşleştirilmesi ve daha rahat bir iletişim sağlanabilmesi amacıyla” Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı (TİKA) adı kullanılmaya başlanmış ve kamuoyunda bu isimle tanınmıştır (TİKA, 1997: 1). 2000 yılından itibaren dünyada doğudan batıya birçok coğrafyada küreselleşmenin etkisi hissedilmeye başlanmıştır. Türkçenin konuşulduğu ülkelerde kalkınma konusunda bir ivme kazanılmış, bunun yanında TİKA da bölgedeki projelerin sayısını artırmıştır. Kurum, 12 Mayıs 2001 tarihinde yayımlanan 24400 sayılı Resmi Gazete’de 4668 sayılı “Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında” kanunla, Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı adı ve TİKA kısaltmasıyla tekrar inşa edilmiştir (Resmi Gazete, 2011). TİKA; öncelikle Türkçenin konuşulduğu ülkeler ile Türkiye’ye komşu olan ülkelerin kalkınmalarına yardımcı olmak amacıyla. TİKA söz konusu ülkelerle; ekonomik, ticari, teknik, sosyal, kültürel, eğitim alanlarında iş birliğini geliştirebilmek için çeşitli projeler ve programlar yürütmektedir. Böylece Türkiye daha aktif bir dış politika sergilemeye başlamış ve TİKA, ortak değerlere sahip olunan çeşitli bölge ve ülkelerde Türk dış politikasının bir uygulama aracına dönüşmüştür. Diğer yandan, Türkiye’deki resmi kurumlar ve gayri-resmi kuruluşlar tarafından yapılacak tüm dış yardım envanterinin tutulması ve kurumlar arası iş birliğinin sağlanması, görevleri bu kanunla TİKA’ya verilmiştir (Kardaş ve Erdağ, 2012: 170).

2005 yılında yayımlanan 11 sayılı Başbakanlık Genelgesi; TİKA’nın kamu kurum ve kuruluşları tarafından gerçekleştirilen bütün “Teknik iş birliği” çalışmalarında “Koordinatör Kuruluş” olma yükümlülüğünü getirmiştir. Söz konusu genelge çerçevesinde TİKA bir yandan Teknik iş birliği çalışmalarının koordinasyonunu sağlarken diğer yandan “Kalkınma Yardımları Envanterinin Tutulması” ve “Kalkınma Yardımları Raporlarının Hazırlanması” görevini de yerine getirmektedir. 2008 yılında 15 sayılı Başbakanlık Genelgesi yayımlanmış ve bu

Genelge ile yurt dışında bulunan taŐınmaz kültür varlıkları ile ilgili olarak yapılacak çalıŐmalarda kamu kurum ve kuruluşları ile STK'lar arasında iş birliğini sağlamak maksadıyla Yurt Dışındaki Kültür Varlıkları EŞgüdüm ve Yönlendirme Kurulu oluŐturulmuŐtur. Yeni oluŐturulan bu Kurul'un sekretarya görevi TİKA'ya verilmiştir. Bu görevlerle birlikte TİKA, vizyonunu "kalkınma iş birliği gerektiren tüm alanlarda gerekli görülen her çeŐit vasıtayı etkili bir Şekilde kullanarak, bölgemizdeki ve uluslararası alandaki sorunlara, derin köklerimizden beslenen adalet ve vicdanla, ayırım yapmadan, süratli ve etkin çözümler ortaya koyabilen lider bir teşkilat olmak" olarak belirlemiŐtir (TİKA, 2017). TİKA'nın misyonu ise "lkemizin uluslararası iş birliği ve kalkınma yardımları kapsamında, faaliyet alanındaki ülkelerde, ilgili kuruluşlarla iş birliği içerisinde, insan merkezli bir yaklaŐımla, ekonomik ve sosyal kalkınma süreçlerine destek sağlayacak, müŐterek tarihi mirasımızın muhafaza edilmesini ve kültürel iş birliğini geliŐtirecek sürdürülebilir proje ve faaliyetler gerçekleştirmek" Şeklinde ifade edilmiştir (TİKA, 2017).

Geçen süreçte küresel ve bölgesel düzeyde büyük deđiŐimlerin yaŐanması, Türkiye'nin aktif bir dış politika izlemesi, bir bakıma kalkınma iş birliği sürecinin etkinliğinin artırılmasını zorunlu kılmıŐtır. Bu nedenle TİKA'nın faaliyetlerinin sağlıklı olarak yerine getirilebilmesi için organizasyon yapısı gözden geçirilerek yeniden yapılandırılmıŐtır. Kurumun Türk işbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı olan ismi, 24 Ekim 2011 tarihinde Bakanlar Kurulu tarafından onaylanan 656 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin, 2 Kasım 2011 tarihinde 28103 sayılı resmi gazetede yayınlanması ile Türk işbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı Şeklinde deđiŐtirilmıŐtir. TİKA'nın teşkilat yapısı bir BaŐkan,  BaŐkan Yardımcısı ve 7 daire başkanlığı ile Hukuk MüŐavirliđi birimlerinden oluşmaktadır. Böylece kavuŐtuđu esnek ve hızlı karar alabilen yapısıyla TİKA, yasa ile kendisine verilen faaliyetlerini daha güçlü bir biçimde yapabilecek hale gelmiştir (TİKA, 2017). TİKA'nın görev ve sorumlulukları arasında başta iş birliği içine girilmesi

amaçlanan ülke ve topluluklarla iktisadi, teknik, sosyal, kültürel ve eğitim alanlarındaki ilişkileri geliştirmek bulunmaktadır. Bu maksatla ülkelerin karşılıklı olarak kalkınmalarına katkı sağlayacak iş birliği programları ile proje ve faaliyetlerin geliştirilmesi maksadıyla TİKA ilgili ülke ve toplulukların ekonomik olarak gelişme sürecinde ihtiyaç duyabilecekleri iktisadi altyapı araçlarını ve gerekli destek programlarını hazırlar. Bu görevlerin dışında ekonomik büyümenin sağlanması, yatırım alanlarının oluşturulması ve geliştirilmesi, işsizlik ve yoksulluğun azaltılması, eğitim düzeyinin yükseltilmesi gibi konular da TİKA'nın görevleri arasındadır. Bunun yanında kadın ve ailenin toplumsal yaşamda ve kalkınmadaki rolü, bilgi teknolojileri transferi, çevre ve doğal kaynakların yönetimi gibi alanlarda katkı sağlamak da TİKA'nın görev ve sorumlulukları içerisinde yer almaktadır. TİKA, gerektiği zaman yabancı ülke ve topluluklar için insani yardım ve teknik desteklerin koordinasyonunu da sağlar. Bunun dışında TİKA, ülkelerin kamu kurumları, üniversiteleri, sivil toplum ve özel sektör kuruluşları ile eşgüdüm halinde program, proje ve faaliyetler de gerçekleştirir. Eğitim alanında ise TİKA, iş birliği öngörülen ülke ve topluluklarda kamu yönetimi, hukuk, eğitim, kültür ve diğer sosyal alanlarda iş birliğini artırmak maksadıyla çeşitli proje ve programlar hazırlar ve uygular. TİKA'nın görevleri arasında Türk kültürüyle ilgili faaliyet gösteren merkezlerle işbirliği yapmak ve kültürel işbirliği programlarını yürütmek de bulunmaktadır. TİKA, Yurt dışında bulunan ortak tarihi, kültürel ve toplumsal mirasın ve değerlerin korunması maksadıyla çeşitli çalışmalar yürütür. Ayrıca TİKA, toplumlar arası önyargıların giderilebilmesi için çeşitli sosyal ve kültürel çalışmalar da yürütür.

TİKA kuruluşundan itibaren ihtiyaçlar çerçevesinde yapılandırılarak, işlevselliği artırılmaya çalışılmış ve günümüzdeki yapısına kavuşmuştur. TİKA ile en önemli uluslararası yardım kuruluşu olan Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı arasında işbirliğini sağlamak maksadıyla 11 Mart 2011 tarihinde ortaklık çerçeve anlaşması imzalanmıştır. Bu anlaşma ile birlikte Birleşmiş Milletler'in Binyıl

kalkınma hedefleri dâhil olmak üzere uluslararası alanda üzerinde uzlaşmış kalkınma hedeflerini gerçekleştirmek için tüm kalkınma aktörleri arasında güçlü bir ortaklık oluşturulmuştur (Resmi Gazete, 2012).

Geçen süreçte TİKA çalışma sahasını daha da genişletmiş ve 2002 yılı itibarıyla 12 olan Program Koordinasyon Ofisi sayısını artırmıştır. TİKA, izlediği aktif ve ilkeli dış politikaya bağlı olarak Program Koordinasyon Ofisi sayısını 2011 yılında 25'e çıkarmıştır. 2012 yılında ise bu sayı 33'e yükselmiştir. TİKA, 2017 yılı itibarı ile 5 kıtada, 170'e yakın ülkede kalkınma odaklı işbirliği faaliyetleri yürütmektedir. Bu kapsamda Türkiye, TİKA aracılığı ile 5 kıtada birçok bölge ve ülke ile bilgi ve tecrübesini paylaşmaktadır. TİKA bugün Türkçenin konuşulduğu ülkelerle en çok işbirliği yapan kuruluşların başında gelmektedir. Türkiye'nin içinde bulunduğu siyasi ve ekonomik mücadele koşullarına rağmen dış yardımlarını % 25 artırması insan odaklı siyaset anlayışı ve uluslararası etkinliğinin önemli bir göstergesi olmuştur. TİKA'nın yurtdışında gerçekleştirmiş olduğu faaliyetler Türkiye'nin birçok ülkede tanınırlılığını artırmış ve minnet duygusu oluşturmuştur. Yoğun olarak faaliyet gösterilen Orta Asya, Balkan ülkeleri ve Kafkasya'da Türkiye önemli bir dost ve müttefik olarak görölmektedir.

4. TİKA'NIN ULUSLARARASI GÜVENLİĞE KATKILARI

Güvenlik kavramının ortak bir tanımı bulunmamaktadır. Bu nedenle güvenlik tanımı yapılırken birçok değişkenin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bunun bir nedeni de değişen şartlara göre kavramın çerçevesinin yeniden belirlenmesinin gerekli oluşudur. Bu durum ise herkesin üzerinde uzlaşmaya vardığı, her zaman geçerli olacak bir tanımın ortaya çıkamamasına yol açmaktadır. Ancak güvenlikle ilgili olarak tehlikelerden ve korkulardan uzak kalma ya da herhangi bir tehdidin bulunmaması gibi ifadeler çeşitli tanımlarda yer almakta ve giderek söz konusu kavramla ilgili olarak ortak bir anlayış

oluşmaktadır (Özcan, 2011: 447-448). Bu tanımlarda da görüldüğü üzere güvenlik ile tehdit arasında doğrudan bir ilişki mevcuttur. Güvensizlik durumu ise bir tehdidin mevcut olduğunu göstermektedir. Söz konusu tehdit bir yandan gerçek olgulara ve olaylara dayanırken diğer yandan da algı ve tahminlere dayanmaktadır (Dedeoğlu, 2008: 22).

Soğuk Savaş döneminin sona ermesiyle birlikte güvenlik algılamasına ilişkin yeni tartışmalar ortaya atılmıştır. Bu dönemde “medeniyetler çatışması, dini motifli terörizm tehdidi, başarısız devletler ve haydut devletler” gibi yeni kavramlar/mitler ortaya atılmıştır. Ancak bu mitlerin (Arıboğan, 2003: 113-134) gerçeğe dönüşerek meşru hale gelmesi 11 Eylül terör eylemleri sonrasında gerçekleşmiştir. Bu saldırılar sonrasında güvenlik anlayışında büyük değişim ve dönüşüm olmuştur. Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte devlet kaynaklı simetrik tehdit algısı önemini yitirmeye başlamıştır. Soğuk Savaş sonrası dönemde, devletin dışındaki unsurlar tarafından gerçekleştirilen “saldırganın, muhatabı karşısındaki zayıflığına karşılık göreceli biçimde üstünlüklere sahip olması” (Büyükanıt, 2003: XVIII) şeklinde ifade edilebilecek olan asimetrik tehdit kavramı ön plana çıkmıştır. Küreselleşme ile birlikte ulaşım ve iletişim alanındaki hızlı gelişme neticesinde devletler birçok alanda daha fazla birbirlerine yaklaşmışlardır. Bunun neticesinde devletler arasında karşılıklı bağımlılık ilişkileri artmıştır. Bu durum uluslararası güvenlik alanında da kendisini hissettirmiştir. Sınırların daha geçirgen olmasıyla birlikte ulusal güvenlik ile uluslararası güvenlik arasındaki keskin ayrım ortadan kalkmıştır. Ayrıca Soğuk Savaş sonrasında değişen ve çeşitlenen tehditler uluslararası güvenlik kavramının içeriğini değiştirmiş ve genişletmiştir. Örneğin çevre sorunları, insan hakları, toplu göçler, mikro milliyetçilik, etnik çatışmalar, köktendincilik, uluslararası terörizm, ekonomik sorunlar, uyuşturucu ve silâh kaçakçılığı, bulaşıcı hastalıklar, insan ticareti gibi yeni tehditler de uluslararası güvenliğin kapsamına girmiştir (Koçer, 2005: 289). Devletlerin ortaya çıkan asimetrik tehditlerle tek

başlarına m¼cadele ederek ozemeyeceği dikkate alındığında kolektif g¼venliđe daha fazla önem verilmeye ve işbirliği içinde hareket edilmeye başlanılmıştır.

Soğuk Savaş sonrasında T¼rkiye, TİKA aracılığı ile uluslararası barış ve g¼venliđe katkı sağlamak maksadıyla çeşitli projeler gerçekleştirmektedir. T¼rkiye, TİKA'nın koordinasyonunda Emniyet Genel M¼d¼rl¼đ¼ ve Jandarma Genel Komutanlığı ile koordineli olarak birçok ¼lkede çeşitli eğitim programları gerçekleştirerek; o ¼lkelerde asayiş, d¼zen ve istikrarın sağlanmasına katkı yapmaktadır.

Emniyet Genel M¼d¼rl¼đ¼ Uluslararası Interpol Eğitim Semineri, TİKA ve İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel M¼d¼rl¼đ¼ işbirliği ile d¼zenlenmektedir. 2001 yılından bu yana d¼zenlenen seminerlere Balkanlar, Kafkasya ve Orta Asya ¼lkelerinden yetkililer katılmaktadır. 31 Mayıs-4 Haziran 2004 tarihleri arasında gerçekleştirilen seminere Afganistan, Arnavutluk, Azerbaycan, Makedonya, G¼rcistan, Kazakistan, Kırgızistan, Moldova, Moğolistan, Bosna-Hersek, T¼rkmenistan, Tacikistan, Kuzey Kıbrıs T¼rk Cumhuriyeti ve Suriye'den uzmanlar katılmıştır (TİKA, 2004).

2005 yılında ise Kırgız Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Polis Akademisi, T¼rkiye Emniyet Genel M¼d¼rl¼đ¼ Suç Araştırma ve Soruşturma Eğitim Merkezi (SASEM) işbirliğinde, soruşturma ve kriminalistik konularında Kırgız uzmanlara eğitim programı d¼zenlenmiřtir (TİKA, 2005).

2007 yılından itibaren TİKA, Emniyet Genel M¼d¼rl¼đ¼ ve Jandarma Genel Komutanlığı ile işbirliği içinde hareket etmekte ve T¼rkiye ile g¼venlik alanında işbirliği içerisinde olan ¼lkelerin emniyet teşkilatları (polis ve jandarma) arasında "Uluslararası Polis Eğitimi İşbirliği Projesi" y¼r¼tmektedir. Proje ile T¼rkiye'nin g¼venlik alanında işbirliği yaptığı ¼lkelerin polis amirlerinin ve uzmanlığın gerekli olduğu b¼l¼mlerinde g¼rev yapanların yeni gelişmeler hakkında bilgi edinmeleri

hedeflenmiştir. Ayrıca ihtiyaç halinde eğiticilerin de eğitilerek temel eğitim formasyonu kazandırılması ve eğitmenliklerini etkili bir şekilde ülkelerinde gerçekleştirebilmeleri için gerekenlerin yapılması da Proje kapsamındadır. İşbirliği yapılacak ülkelerin emniyet teşkilatları arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesi, gelecekteki ortak çalışmalara zemin hazırlanması ve polislik uygulamalarındaki uluslararası standartların yaygınlaştırılması Projenin amaçları arasındadır. Söz konusu Proje yürürlüğe girmiş ve bu kapsamında Türkiye ile güvenlik işbirliği içerisinde olan ülkelerin kolluk kuvvetleri arasında karşılıklı işbirliğini güçlendirmek, ortak tarihsel ve kültürel yakınlığı pekiştirmek ve özellikle jandarma eğitim kurumları arasında iş birliğinin sağlamak maksadıyla çeşitli çalışmalar başlatılmıştır. Proje kapsamında güvenlik işbirliği alanlarında çeşitli eğitim programlarının gerçekleştirilmesine başlanılmıştır. Proje ile polislik uygulamalarındaki uluslararası standartların yaygın hale getirilmesi yanında bölgesel güvenlik sorunlarına karşı koordineli ve eş güdüm içerisinde mücadele anlayışının getirilmesi amaçlanmıştır. Söz konusu Proje ile Türkiye'nin güvenlik alanında iş birliği içinde olduğu ülkelerdeki üst düzey polis yöneticileri ile uzmanlık gerektiren birimlerde görev yapanlar Türk polisleri tarafından verilecek eğitimlerle polislik alanında yaşanan gelişmelerden haberdar olabileceklerdir. Polis Akademisi bünyesinde hizmet içi eğitim verebilecek unsurların oluşturulması neticesinde 2007 yılında uygulanmaya hazır hale getirilen programda, Kırgızistan, Tacikistan ve Arnavutluk Cumhuriyetleri pilot ülke olarak seçilmiştir. 2007 yılında Kırgızca Polis Eğitimi Kitabı Basımı ve Polis Akademisi Öğrencilerinin İstihbarat Konusunda Eğitimi gerçekleştirilmiştir. 2007 yılında Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından "Tacik Emniyet Teşkilatı Uyuşturucu ile Mücadele Ekibinin Eğitimi" gerçekleştirilmiştir. 2007 yılında Arnavutluk Emniyet Genel Müdürlüğü Personelinin "Terörle Mücadele Konusunda Eğitimi" gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Bosna-Hersek Emniyet Genel Müdürlüğü Personelinin "Oto Hırsızlığı ile Mücadele Konusunda Eğitimi" gerçekleştirilmiştir.

Afganistan’da 2007 yılında yoğunluklu olarak Vardak vilayeti idari ve sivil altyapılarının iyileştirmesi konusunda çeşitli projeler üretilmiştir. Örneğin Vardak Meydan-ı şehir ilinde bir polis eğitim merkezi ile örnek polis karakolu inşa edilmiş; valilik binasına ise teknik malzeme yardımı sağlanmıştır. Ayrıca söz konusu eğitimler kapsamında 2007 yılında Gine’de Operasyonel Polis Teknikleri Eğitimi de verilmiştir (TİKA, 2007).

2008 yılında Kırgızistan İçişleri Bakanlığı ile güvenlik işbirliğinin artırılması ve Kırgızistan’ın güvenlik sorunlarına karşı modern çözüm yolları bulunması, polislik alanındaki güncel gelişmeler çerçevesinde Kırgız emniyet mensuplarına eğitim verilmiştir. Bu kapsamda 2007-2008 yılları arasında Kırgızistan’a yönelik olarak 5’i Türkiye’de, 3’ü Kırgızistan’da olmak üzere toplam 8 eğitim programı düzenlenmiştir. Ayrıca 2008 yılı içerisinde Boşnak Polis Memurlarına “Suç İstihbarat Analizi Eğitimi”; Karadağ Polisi’ne Türkiye’de “Sahte Pasaportla Mücadele Eğitimi”; Makedonyalı polislere “Olay Yeri İnceleme Eğitimi”; Makedonyalı polislere “Kan İzlerinin Yorumlanması Eğitimi”; Ukrayna polisine “Oto Hırsızlığıyla Mücadele Eğitimi” de gerçekteştirilmiştir. Ayrıca 2008 sonrasında Türkiye tarafından Filistin Ulusal Yönetimi’ne yönelik olarak emniyet ve polis teşkilatını ilgilendiren projeler belirlenmiş ve Filistin Polisi’ne yönelik olarak öncelikle 27 alanda eğitim verilmesi hususu karara bağlanmıştır (TİKA, 2008). Arnavutluk’a yönelik olarak ise 2’si Türkiye’de, 4’ü Arnavutluk’ta olmak üzere toplam 6 eğitim programı düzenlenmiştir (TİKA, 2009). Söz konusu Projeye, 2008 –2009 yıllarında Kazakistan, Türkmenistan, Moğolistan ve Filistin; 2010 yılında Bosna-Hersek; 2011 yılında Azerbaycan ve Özbekistan; 2012 yılında Makedonya ve Tunus; 2013 yılında Karadağ, Maldivler, Güney Sudan ve Libya; 2014 yılında da Moldova’nın dâhil edilmesiyle Proje başarılı bir şekilde yürütölmektedir. Emniyet Genel Müdürlüğü Azerbaycan İçişleri Bakanlığı’ndan 10 uzmana, 12-16 Mayıs 2014 tarihleri arasında “Dış Balistik Eğitimi” verilmiştir. Kırgızistan Ulusal Güvenlik Devlet Komitesi’nin talebi doğrultusunda Türkiye

Emniyet Müdürlüğü'nden 5 uzman tarafından 09-13 Haziran 2014 tarihleri arasında Bişkek'te 40 Kırgız uzmana yönelik olarak "Toplumsal Eylem ve Düzensizliklerin Önlenmesi" konulu eğitim programı TİKA desteğiyle düzenlenmiştir. 08-19 Eylül 2014 tarihleri arasında Türkmenistan'da "Trafığın Denetlenmesi Eğitim Programı" düzenlenmiştir. 2014 yılı içerisinde Türkiye ve Karadağ'da 4 eğitim programı düzenlenmiştir. Ayrıca Türkiye tarafından Adalet Bakanlığı Adalet Akademisi Başkanlığı işbirliğiyle Afganistan Başsavcılığı ve Yüksek Mahkemesi'ne bağlı 30 hâkim ve savcıya 22-26 Eylül 2014 tarihleri arasında hâkim ve savcılara yönelik "Terörizm ve Organize Suçlarla Mücadele Eğitimi" verilmiştir. Moğolistan Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı 32 polise Ulan Batur'da "Polis Savunma Taktikleri Temel Eğitimi" verilmiştir. 20-30 Mayıs 2014 tarihleri arasında Arnavutluk'ta "Patlama Sonrası İnceleme Kursu" ve 08-15 Haziran 2014 tarihleri arasında Türkiye'de "Terörle Mücadelede Kullanılan Yöntemler Kursu" düzenlenmiştir. Bosna-Hersek polisine yönelik olarak 2014 yılında Türkiye'de 19 ve Bosna-Hersek'te 15 kişi olmak üzere toplam 34 kişinin eğitim gördüğü 2 kurs düzenlenmiştir. 2014 yılında Azerbaycan'a yönelik olarak ise Azerbaycan'da 43 ve Türkiye'de 23 olmak üzere toplam 66 kişinin eğitim gördüğü muhtelif kurslar düzenlenmiştir. Filistin polisine yönelik olarak 07-18 Nisan arasında Türkiye'de 20 kişinin katıldığı "Özel Harekât Operasyonel Atış Teknikleri Kursu" düzenlenmiştir. Haiti Polis Teşkilatına yönelik olarak 23 Eylül-4 Ekim 2013 tarihleri arasında Türkiye'de "Polis Liderliği Semineri Kursu" düzenlenmiştir. 2014 yılında Karadağ'da 36, Türkiye'de 35 kişi olmak üzere toplam 71 kişinin eğitim gördüğü kurslar düzenlenmiştir. 22 Eylül-01 Ekim 2014 tarihleri arasında Türkiye'de 19 Makedon polisin faydalandığı "VIP Önemli Kişileri Koruma Kursu" ile 03-07 Kasım 2014 tarihleri arasında Makedonya'da 24 Makedon polisin faydalandığı "Hırsızlık Suçu Soruşturma Teknikleri Kursu" düzenlenmiştir. Maldivler polisine yönelik olarak Türkiye'de 11 ve Maldivler'de 60 kişi olmak üzere toplam 71 kişinin faydalandığı muhtelif kurslar

düzenlenmiştir. 2014 yılında Moğolistan'da 40, Türkiye'de 20 kişi olmak üzere toplam 60 kişinin faydalandığı 3 kurs düzenlenmiştir. Ayrıca Moldova'da 21 kişinin katıldığı "Yönetim ve Liderlik Kursu" düzenlenmiştir. 2014 yılında Özbekistan'da düzenlenen kurslarda toplam 111 kiŐiye eğitim verilmiştir. 2014 yılında Tunus polisine yönelik olarak Türkiye'de 50 ve Tunus'ta 79 kişi olmak üzere toplam 129 kişinin faydalandığı toplam 8 kurs düzenlenmiştir. 2014 yılında Türkiye'de 27 ve Türkmenistan'da 35 olmak üzere toplam 62 kiŐiye yönelik muhtelif eğitim programları düzenlenmiştir. Nijerya, Kamerun ve Gambiya kolluk kuvvetleri personeline yönelik olarak 23 Haziran-04 Temmuz 2014 tarihleri arasında Türkiye'de toplam 12 kişinin faydalandığı "Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerle Mücadele Eğitimi" düzenlenmiştir. Ayrıca söz konusu Proje çerçevesinde, Bangladeş, Senegal ve Moldova Jandarma Teşkilatına yönelik olarak Türkiye'de Jandarma Genel Komutanlığı tarafından İzmir/Foça'da "Toplumsal Olaylara Müdahale Kursu" düzenlenmiştir. Bu kapsamda Bangladeş Jandarma Teşkilatından 20, Senegal 10 ve Moldova'dan 10 kişi olmak üzere toplamda 40 Jandarma Teşkilatı personeline; Jandarma Genel Komutanlığı Foça Jandarma Kom. Okulu ve Eğitim Merkez Komutanlığı tarafından, Toplumsal olaylara müdahalede kullanılan düzenler ve esaslar, öldürücü olmayan silahların taktik ve teknik kullanımı ile terör görünömlü toplumsal olaylara müdahalede hareket tarzı konusunda eğitim verilmiştir (TİKA, 2014).

Proje kapsamında 2015 yılının Temmuz ve Ağustos aylarında, Moldova, Kazakistan, Kırgızistan, Arnavutluk, Karadağ, FildiŐi Sahil'i'nden toplam 143 emniyet mensubuna eğitim programı düzenlenmiştir (TİKA, 2015). 2016 yılı Nisan-Aralık döneminde ise düzenlenen 27 eğitim programına farklı ölkelerden 431 kursiyerin katılımı sağlanmıştır. "Terörle Mücadele Güven Artırıcı Önlemler Etkinliği" projesi çerçevesinde, Ankara'da düzenlenen "Kritik Altyapının Terör Saldırılarından Korunması Kursu"na Afganistan, Azerbaycan, BirleŐik Arap Emirlikleri, Çin Halk Cumhuriyeti, Hindistan, İran, Kazakistan, Kırgızistan,

Pakistan, Rusya Federasyonu, Suudi Arabistan, Tacikistan ve Türkmenistan'ın terörle mücadele alanında faaliyet gösteren kurumlarından 12 yetkilinin katılımı TİKA desteğiyle sağlanmıştır. Ayrıca, yine Ankara'da gerçekleştirilen "Radikalleşme, Terör ve Üniversiteler" konulu sempozyuma Afganistan, Pakistan, Azerbaycan ve Kırgızistan'dan 7 kişinin katılımı sağlanmıştır (TİKA, 2016).

Proje kapsamında Türkiye'de Kasım 2017 tarihinde 4 Guatemala polisinin katılımıyla tabanca ve makinalı tabanca ile çeşitli atış teknikleri, atış eğitimleri ile genel emniyet kuralları hakkında temel bilgiler ve uygulamalı eğitimleri içeren Polis Temel Atış Eğitimi Kursu düzenlenmiştir. Ayrıca TİKA, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı işbirliğinde Temmuz 2017'de Senegal Millî Jandarma Yüksek Komutanlığından 12 personele Türkiye'de "Olay Yeri İnceleme Eğitimi Kursu" düzenlenmiştir. Bunun yanında yine Türkiye'de Kazakistan Jandarma Teşkilatına yönelik Hassas Nokta ve Tesislerin Korunması Eğitimi Kursu düzenlendi. Söz konusu kursa Kazakistan Jandarma Teşkilatından 10 kişinin katılımı sağlandı. Ankara Jandarma Komando Asayiş ve Kurtarma Tugay Komutanlığı tarafından koruma ekibinin teşkilat ve görevleri, koruma prensipleri, silahsız müdahale teknikleri, ileri atış teknikleri vb. gibi konularda ders ortamı ve uygulamalı olarak anlatılmıştır.

Proje kapsamında, 2018 yılı eğitim programları çerçevesinde, Kırgızistan Devlet Başkanı başta olmak üzere üst düzey Kırgızistan yetkililerinin yakın koruma hizmetlerinde görevli polislere yönelik Kırgızistan'da korumanın amacı ve temel prensipleri, yaya ve araçlı koruma, bombalı saldırılara karşı harekât tarzı, araç tahliye, yakın koruma görevlisine yönelik atış uygulamaları gibi konuların yer aldığı "Önemli Kişileri Koruma Kursu" verilmiştir. Azerbaycan Emniyet Teşkilatı personeline yönelik teknik takip ve izleme tedbirlerinin geliştirilmesi, uygulamada geliştirilen yenilikler ile teknik cihazların kullanımı, iletişimin

denetlenmesindeki mevzuat bilgisi, teknik takip ve benzeri alanların verildiği “Teknik Takip ve İzleme Temel Eđitimi Kursu” Azerbaycan’da dūzenlenmiŐtir. Bosna-Hersek Emniyet TeŐkilatına yōnelik siber suŐ suŐuŐturmaları ve uluslararası iŐ birliği, temel kavramlar ile temel internet bilgileri, internet ūzerinde yapılan araŐtırma teknikleri, Siber SuŐlarla Mūcadele Daire BaŐkanlıđının gōrev alanları, çocuk istismarı ve biliŐim suŐları alanlarının yer aldığı “Siber SuŐlar SuŐuŐturma Eđitimi Kursu” Bosna-Hersek’te verilmiŐtir. Tunus Emniyet ve Jandarma TeŐkilatı personeline yōnelik polis temel atıŐ eğitiminde teorik ve uygulamalı alanların gōsterildiđi tabanca ile atıŐ teknikleri ve kullanımı, tabanca ve tūfikle çeŐitli atıŐ alanları gibi bōlūmlerin yer aldığı “AtıŐ Eđitici YetiŐtirme Kursu” Tunus’ta yapılmıŐtır. Karadađ Emniyet TeŐkilatı personeline yōnelik olarak “Gōmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mūcadele Eđitimi Kursu” Tūrkiye’de dūzenlenmiŐtir. Sırbistan Emniyet TeŐkilatı personeline yōnelik olarak “UyuŐturucu SuŐ SuŐuŐturmaları Eđitimi Kursu” 30 Nisan-04 Mayıs 2018 tarihleri arasında Sırbistan’da dūzenlenmiŐtir. Daha sonra Proje kapsamında, Temmuz 2018’de Sırbistan’ın baŐkenti Belgrat’ta, Sırbistan hudut kapılarında gōrevli 16 personelin katılımıyla “Seyahat Belgeleri Sahteciliđi Uzmanlık Eđitimi” gerçekleŐtirilmiŐtir. Meksika Emniyet TeŐkilatı personeline yōnelik olarak da “Uluslararası SuŐlarla Mūcadele iŐbirliđi Kanalları Eđitimi Kursu” Tūrkiye’de verilmiŐtir. Őzbekistan Emniyet TeŐkilatı personeline yōnelik olarak ise “Polis Eđiticilerinin Eđitimi Kursu” Őzbekistan’da gerçekleŐtirilmiŐtir. Yemen gūvenlik gūlerine yōnelik operasyonel atıŐ teknikleri, terōr ūrgūterleriyle mūcadele, istihbarat, intihar saldırıları, analiz çalıŐmaları gibi konularda iki hafta sūren uzmanlık eğitimi yapılmıŐtır. Őte yandan, Kenya İçiŐleri Bakanlığı ile eğitim iŐbirliđi için gerekli çalıŐmalara baŐlanmıŐtır. 2018 yılında Cibuti’de bulunan Ambouli Uluslararası Havalimanı Jandarma Komutanlığına yōnelik modernizasyon çalıŐmalarını tamamlayan TİKA, Cibuti nezdinde teknik destek ve kalkınma projelerine devam etmektedir. TİKA, Kolluk Kuvvetleri arasında

karşılıklı iş birliğini güçlendirmek, ortak tarihsel ve kültürel yakınlığın pekiştirilmesi amacıyla Türkiye'de, Senegal, Bangladeş, Moldova ve Kazakistan jandarma personeline yönelik çeşitli alanlarda eğitim programları düzenlemiş ve düzenlenen eğitimlere 62 jandarma personeli katılmıştır.

TİKA, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı ile işbirliği içinde kuruluşundan günümüze, Arnavutluk'tan Kırgızistan'a, Moğolistan'dan Filistin'e yaklaşık 30 ülkenin güvenlik güçlerine yönelik terörle mücadele, radikalleşme süreci ve önleme yöntemleri, polis liderliği, toplumsal olaylarda müzakere, zirve güvenliği ile uyuşturucu arama teknikleri konularında eğitim programları düzenlemektedir. TİKA'nın 2018-2022 Stratejik planında da Türkiye'nin uzmanlık birikimine sahip olduğu belli alanlarda "Bilgi ve Tecrübe Paylaşım Programları" na devam edileceği ifade edilmiştir (TİKA, 2018).

TİKA, Türkiye'nin yumuşak güç kullanımı kapsamında gerçekleştirdiği faaliyetlerinde merkezi konuma sahip olmasına rağmen TİKA dışında birçok Türk yardım kuruluşu yurt dışında faaliyet göstermektedir. Bu kuruluşlar da TİKA ile benzer proje ve yardım faaliyetlerini yürütmektedirler. TİKA'nın merkezi konumunu koruyarak etkinliğini ve verimliliğini artırmak amacıyla geçmişte olduğu gibi günümüzde de TİKA'nın yapısı ihtiyaçları karşılayacak şekilde gözden geçirilmeli ve Ajansın kalkınma faaliyetleri için bir "şemsiye organizasyon" olması sağlanmalıdır (Erguvan, 2010: 148). Böylece projeler ve yardım faaliyetleri tek elden planlanacak ve kullanılacak bütçe daha iyi yönetilebilecektir.

5. SONUÇ

Türkiye, coğrafi konumu, bölge ülkeleriyle tarihsel bağları ve çok kültürlülük deneyimi sayesinde ilişki kurduğu ülkeleri etkileme kapasitesine sahiptir. Soğuk savaş sonrası dönemde Türkiye, bölgesel ve uluslararası düzeyde faaliyet

göstermek amacıyla statükocu dış politikasından vaz geçerek proaktif bir politika izlemeye başlamıştır. Diğer ülkelerle yumuşak güç kullanımı kapsamında dış politikasında sosyal inşa unsurunu ön plana çıkarmış, ilişkileri geliştirmiştir. Konstrüktivizm ya da Sosyal İnşacılık teorisine göre devletler sosyal bir varlık olarak kabul edilmekte, uluslararası ilişkiler alanının ise sosyal ilişkilerden oluştuğu öne sürölmektedir. Ayrıca söz konusu teori kimliğin, uluslararası normların, kurumların, düşünsel ve bilişsel unsurların siyasi etkisine vurgu yapmaktadır. Bu kapsamda devletler, uluslararası alanda hem prestij ve saygınlık kazanmak hem de etki sahasını genişletmek maksadıyla oluşturdukları kurum ve kuruluşlar üzerinden politikalarını uygulamaktadırlar.

Türkiye, orta büyüklükte bir devlet olarak yumuşak güce başvurmaktadır. Yumuşak gücüne vurgu yapan etmenler arasında, Türkiye'nin, Müslüman, laik ve demokratik bir ülke olarak diğer Ortadoğu ülkeleri üzerinde çekici olma özelliği kazandıran niteliklere sahip olmasıdır (Çavuş, 2012: 34). Türkiye, uluslararası alanda yumuşak güç kullanarak başta Türk ve Müslüman dünyası olmak üzere tüm dünyada etkinliğini artırmaya çalışmaktadır. Türkiye, 1992 yılında gelişmekte olan ülkelere teknik yardım desteği sağlamak ve uluslararası yardım kuruluşları ile ortak proje ve faaliyet gerçekleştirebilmek amacıyla TİKA'yı kurmuştur. Türkiye, yumuşak güç aracı olan TİKA'nın yapmış ve yapmakta olduğu kalkınma programları ve yardımlar sayesinde dünyadaki etkinliğini her geçen gün artırmaktadır. TİKA, dünyanın değişik bölge ve ülkelerinde destekleyicisi ve yürütücüsü olduğu projeler, faaliyetler ve yardımlarla Türkiye'nin uluslararası düzeyde daha etkin ve tanınır bir ülke olmasına önemli katkılar sağlamaktadır. Türkiye, TİKA aracılığı ile yapmış olduğu yardımların miktarını giderek artırmış ve 2017 yılında yapmış olduğu 8,14 milyar dolar kalkınma yardımları ile Afrika'dan Asya'ya, Latin Amerika'dan Ortadoğu'ya dünyanın dört bir yanında yardım elini uzatmıştır. TİKA, halen 5 kıtada 170'e yakın ülkede kalkınma merkezli işbirliği çalışmaları yapmaktadır. TİKA'nın

yurtdışında gerçekleştirmiş olduğu faaliyetler Türkiye'nin birçok ülkede tanınırlığını artırmış ve minnet duygusu oluşturmuştur. Yoğun olarak faaliyet gösterilen Orta Asya, Balkan ülkeleri ve Kafkasya'da Türkiye önemli bir dost ve müttefik olarak görülmektedir

TİKA, çeşitli projelerle birçok ülkede alt yapı geliştirme faaliyetlerinde bulunmanın yanı sıra bu ülkelerdeki kolluk kuvvetlerine çeşitli eğitimler vererek bu ülkelerin emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamalarına yardımcı olmaktadır. Bu kapsamda TİKA, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı ile koordineli olarak yürüttüğü "Uluslararası Polis Eğitimi İşbirliği Projesi" ile ilişkili olduğu ülkelerin polis ve kolluk kuvvetlerine emniyet ve asayişin sağlanmasına yönelik olarak çeşitli eğitimler vermektedir. Türkiye, yumuşak güç aracı olan TİKA'nın kuruluşundan günümüze faaliyet alanını genişletmekte; kendi birikimlerini ve tecrübelerini faaliyet gösterdiği ülkelere aktarmaktadır.

Uluslararası güvenliğe katkı sağlamak amacıyla TİKA, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı ile iş birliği içinde çeşitli ülkelerde asayiş ve güvenlikle ilgili eğitim faaliyetlerine devam etmelidir. Bu durum yumuşak güç kapsamında Türkiye'nin bölgesel ve uluslararası etkinliğini artıracaktır.

KAYNAKÇA

- AFAD, (2017). <https://www.afad.gov.tr/tr/19319/En-Comert-Ulke-Yine-Turkiye>
Erişim Tarihi: 01.08.2018)
- Akçay, E. (2012). *Bir Dış Politika Enstrümanı Olarak Türk Dış Yardımları*. Ankara: Turgut Özal Üniversitesi Yayınları.
- Arı, T. (1997). *Uluslararası İlişkiler*. 2. Baskı. İstanbul: ALFA Yayınları.
- Arıboğan, D. Ü. (2003). *Tarihin Sonundan Barışın Sonuna*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Bayraktar, Z. (2012). "Türkiye'nin Balkanlardaki Yumuşak Gücü Türk Kültürü", *Karadeniz Araştırmaları*, 35, s. 181-189.
- Bayraktar, Z. (2013). "Balkanlar'da Bir Arada Yaşama Kültürü Bağlamında Kimlik Çatışmasından Kültürel Entegrasyona Türk Dili ve Kültürünün Önemi". *Karadeniz Araştırmaları*, Sayı: 36.
- Büyükanıt, Y. (2003). "Küreselleşme ve Uluslararası Güvenlik Sempozyumu Açış Konuşması". *Birinci Uluslararası Sempozyum Bildirileri*. Ankara: Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları.
- Çarkçı, A. (2007). "Üç Açıdan Kentsel/Yerel Politika Sürecinde Sivil Toplum Kuruluşları". *Sivil Toplum Dergisi*. Sayı 17-18.
- Çavuş, T. (2012). "Dış Politikada Yumuşak Güç Kavramı ve Türkiye'nin Yumuşak Güç Kullanımı", *KSU İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. Sayı 2.
- Çiçek, Ali (2015). *Kamu Diplomasisi ve TİKA Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

- Daoudov, M. (2013). *Yerel Dış Politikanın Temelleri*. İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği.
- Dedeoğlu, B. (2008). *Uluslararası Güvenlik ve Strateji*. İstanbul: YeniYüzyıl Yayınları.
- Denizhan, E. (2010). "Türkiye'nin Kafkasya ve Orta Asya Politikası ve TİKA". *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*. Cilt 2. Sayı 1.
- Development Initiatives (2017). "Global Humanitarian Assistance Report". <http://devinit.org/wp-content/uploads/2017/06/GHA-Report-2017-Executive-summary.pdf> (Erişim Tarihi: 16.07.2018).
- Erguvan, E. (2010). *Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Türk Dış Politikasında Yumuşak Güç: TİKA Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Hava, Y. F. (2016). *Türk Dış Politikasında TİKA Bağlamında Yumuşak Güç Kullanımı ve Balkanlar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Kalın, İ. (2011a). *2000'li Yıllar Türkiye'de Dış Politika*. İstanbul: Meydan Yayıncılık.
- Kalın, İ. (2011b). "Soft Power and Public Diplomacy in Turkey". *Perceptions*. Vol.: XIV. No: 3.
- Karagül, S. (2013). "Türkiye'nin Balkanlardaki "Yumuşak Güç" Perspektifi: Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı", *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8: 1.

- Kardaş, T. ve Ramazan Erdağ (2012). "Bir Dış Politika Aracı Olarak TİKA", *Akademik İncelemeler Dergisi*. Cilt: 7. Sayı: 1.
- Keskin, H. (2017). *Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı'nın (TİKA) Türk Dış Politikasındaki Rolü*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bilecik şeyh Edebalı Üniversitesi, Bilecik.
- Koçer, G. (2005). "Soğuk savaş Sonrasında Uluslararası Güvenlik Ortamı ve Türkiye'nin Ulusal Güvenliği". *Stratejik Araştırmalar Dergisi*. C. 3. S. 5.
- Krahmann, E. (2005). "American Hegemony or Global Governance? Competing Visions of International Security". *International Studies Review*. C. 7. S. 4.
- Kürkçüoğlu, Ö. (1980). "Dış Politika Nedir? Türkiye'deki Dünü Bugünü". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*. C. 35. S. 1.
- Layne, Christopher (1995). "The Unipolar Illusion: Why New Great Powers Will Rise". *The Perils of Anarchy: Contemporary Realism and International Security*. Michael E. Brown vd. (Ed.). Massachusetts: MIT Press.
- McClory, J. (2011). "The New Persuaders II. A 2011 Global Ranking of Soft Power", Institute for Government. https://www.instituteforgovernment.org.uk/sites/default/files/publications/The%20New%20PersuadersII_0.pdf (Erişim Tarihi: 01.06.2019).
- Nye, J. S. (2004). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. Public Affairs, New York.
- Nye, J. S. (2005). *Yumuşak Güç: Dünya Siyasetinde Başarının Yolu*, Elips Kitap, Ankara.

Özcan, A. B. (2011). "Uluslararası Güvenlik Sorunları ve ABD'nin Güvenlik Stratejileri". *Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*. S. 22.

Parlak, N. (2007). *Orta Asya - Kafkasya- Balkan Ülkeleriyle İlişkiler ve Türk Dış Yardımları 1992-2003*. Ankara: TİKA Yayınları.

Payam, M. M. (2018). "Güvenlik Bağlamında Güç Kullanımı ve Algı(ama) Yönetimi". *Mecmua*, (5), 15-25. DOI: 10.32579/mecmua.420610.

Purtaş, F. (2013). "Türk Dış Politikasının Yükselen Değeri: Kültürel Diplomasi". *Akademik Bakış Dergisi*. C.7. S. 13.

Sarı E. H. (2012). "Kimlik ve Güvenlik İlişisine Konstrüktivist Bir Yaklaşım: Kimliğin Güvenliği ve Güvenliğin Kimliği". *Güvenlik Stratejileri Dergisi*. C. 8. S. 16.

T.C. Resmi Gazete. 27 Ocak 1992 Tarih ve 21124 Sayılı Karar.

T.C. Resmi Gazete. 28 Mayıs 1999 Tarih ve 23708 Sayılı Karar.

T.C. Resmi Gazete. 24 Şubat 2004 Tarih ve 25383 Sayılı Karar.

T.C. Resmi Gazete. 24 Ekim 2011 Tarih ve 28103 Sayılı Karar.

T.C. Resmi Gazete. 10 Mayıs 2012 Tarih ve 28288 Sayılı Karar.

Tandoğan, M. (2015). "Konstrüktivizm Kuramı Bağlamında Afrika Birliği". *İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*. C. 4. S.3.

TDK (Türk Dil Kurumu) (2019). <http://tdk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 02.06.2019).

- TİKA (2018). “Tarihçe”. Ankara: TİKA Yayınları.
<http://www.tika.gov.tr/tr/sayfa/tarihce-222> (Erişim Tarihi: 02.08.2018).
- TİKA (2018). “Hakkımızda”. Ankara: TİKA Yayınları.
<http://www.tika.gov.tr/tr/sayfa/hakkimizda-14649> (Erişim Tarihi: 02.08.2018).
- TİKA (2018). “TİKA Organizasyon şeması”. Ankara: TİKA Yayınları.
http://www.tika.gov.tr/tr/sayfa/teskilat_semasi-14645 (Erişim Tarihi: 03.08.2018).
- TİKA (2005). “2005 Faaliyet Raporu”. Ankara: TİKA Yayınları.
http://www.tika.gov.tr/upload/2017/YAYINLAR/Faaliyet%20Raporlar%C4%B1/2004/2004%20TIKA_Faaliyet.pdf (Erişim Tarihi: 16.07.2018).
- TİKA (2007). “2006 Faaliyet Raporu”. Ankara: TİKA Yayınları.
http://www.tika.gov.tr/upload/2017/YAYINLAR/Faaliyet%20Raporlar%C4%B1/2005/TIKA_Faaliyet2005.pdf (Erişim Tarihi: 12.07.2018).
- TİKA (2008). “2007 Faaliyet Raporu”. Ankara: TİKA Yayınları.
<http://www.tika.gov.tr/upload/2017/YAYINLAR/Faaliyet%20Raporlar%C4%B1/2007/rapor2007.pdf> (Erişim Tarihi: 10.07.2018).
- TİKA (2009). “2008 Faaliyet Raporu”. Ankara: TİKA Yayınları.
<http://www.tika.gov.tr/upload/2017/YAYINLAR/Faaliyet%20Raporlar%C4%B1/2008/2008FAALİYETRAPORU.pdf> (Erişim Tarihi: 02.08.2018).
- TİKA (2014). “2013 Faaliyet Raporu”. Ankara: TİKA Yayınları.
<http://www.tika.gov.tr/upload/2016/Prestij%20Eserler/Faaliyet%20Raporu%202014.pdf> (Erişim Tarihi: 02.08.2018).

- TİKA (2016). “2015 Faaliyet Raporu”. Ankara: TİKA Yayınları.
<http://www.tika.gov.tr/upload/2017/05/Faaliyet%20Raporu%202015/2015%20Faaliyet%20Raporu.pdf> (Erişim Tarihi: 13.07.2018).
- TİKA (2017). “2016 Faaliyet Raporu”. Ankara: TİKA Yayınları.
<http://www.tika.gov.tr/upload/2018/2017%20Faaliyet%20Raporu/T%C4%B0KA%20Faaliyet%20Raporu%202017.pdf> (Erişim Tarihi: 01.08.2018).
- TİKA (2018). “2017 Faaliyet Raporu”. Ankara: TİKA Yayınları.
<http://www.tika.gov.tr/upload/2018/2017%20Faaliyet%20Raporu/T%C4%B0KA%20Faaliyet%20Raporu%202017.pdf> (Erişim Tarihi: 07.07.2018).
- TİKA (2018). “Stratejik Plan (2018-2022)”. Ankara: TİKA Yayınları.
<http://www.tika.gov.tr/upload/2018/T%C4%B0KA%20Stratejik%20Plan%202018-2022/T%C4%B0KA%20Stratejik%20Plan%202018-2022.pdf> (Erişim Tarihi: 02.08.2018).
- Turan, İ. (1998). “Dünyada ve Türkiye’de Sivil Toplum Kuruluşlarının Gelişimi”,
Üç Sempozyum Sivil Toplum Kuruluşları, İstanbul: 8-13.
- Wendt, A. (2001). “Driving with the Rearview Mirror: On the Rational Science of
Institutional Design”. *International Organization*. Vol. 55. No. 4.
- Wendt, A. (1999). *Social Theory of International Politics*. Cambridge: Cambridge
University Press,
- Wendt, A. (1995). “Constructing International Politics”. *International Security*,
Vol. 20. No. 1.

Wendt, A. (1994). "Collective Identity Formation and International State". *American Political Science Review*. Vol. 88. No. 2.

Wendt, A. (1992). "Anarchy is what States of it: The Social Construction of Power Politics". *International Organization*. Vol. 46. No. 2.

Wendt, A. (1987). "The Agent-Structure Problem in International Relations Theory". *International Organization*. Vol. 41. No. 3.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The hypothesis of this study is to suggest that in the context of use of soft power, Turkey's foreign policy tool Turkish Cooperation and Coordination Agency (TIKA) has many activities developed to ensure law and order in a variety of countries. TIKA also contributes to international securities, albeit indirectly. With the disintegration of the Union of Soviet Socialist Republics (USSR) on 25 December 1991, the Cold War ended and the New World Order appeared in the international system. In the context of International Relations discipline, theories such as Constructivism (Social Constructivism) have been developed in order to explain this New World Order.

The theoretical approach of this study is the theory of constructivism. Constructivism sees the world, and what it can be known about the world, as socially constructed. The concept of soft power, expressed as the ability of a state to conduct its behaviour with the consent of the opposite side, without the use of force or force, using elements such as charm and attraction, has also been proposed by Joseph Nye in the post-Cold War period (Nye 2004: 1- 33). Constructivism aims at international rules, norms, institutions, cognitive factors, intellectual elements, social expectations, foreign policy and economic developments. The change in these factors leads to a change in the Turkish foreign policy, and hence in the development programs and aid realized by TIKA. TIKA's activities, in a way, is an indicator that Turkey's foreign policy to implement in the face of global challenges with increased capacity in all areas.

Turkey, in addition to its military capacity, foreign policy and economy contributes to international security with its soft power resources such as its history, geography, culture, values and institutions. In this context, reorganizing its gendarmerie and the police, Turkey is transferring its experience to other countries. After the collapse of the USSR, Turkey abandoned the "wait and see" approach policy. Recognizing that it is a regional power, Turkey started to follow a more proactive foreign policy. At first Turkey recognized many states gaining independence in Central Asia and the Caucasus; In order to realize its political goals, Turkey has begun to develop soft power strategy and to produce effective tools. Kazakhstan, Turkmenistan, Uzbekistan, Kyrgyzstan, Azerbaijan and Turkey have a common language, culture and memory to have paved the way for the strengthening of bilateral and regional relations. By using the opportunities in its foreign policy since the 1990s, Turkey has begun to provide services and technical assistance to the states declared their independence. In the beginning, the aids have turned into long-term projects and development-

centered cooperation. The need for an organization to co-ordinate and coordinate the activities and foreign policy priorities in the region has arisen and in this direction, the Turkish Cooperation and Development Department (TIKA) was established in 1992 under the Decree Law No. 480 and the Ministry of Foreign Affairs (Official Gazette, 1992). In order to increase its effectiveness, the organizational structure of Turkish Cooperation and Development Administration Directorate was revised and then TIKA was restructured. TIKA continued its institutional growth, opened Offices in more and more countries each year, and produced high-quality projects on all issues concerning human life from the birth until the death, in an extensive geography from Central Asia and the Balkans to Africa, Latin America, and the Pacific Islands. Within the Article 521 titled "Establishment and Organization" of the Section 37 titled "Turkish Cooperation and Coordination Agency" in the "Presidential Decree Law on the Organization of Institutions and Organizations Under, affiliated with, Linked to the Ministries, and Other Institutions and Organizations" published in the Official Gazette dated July 15, 2018, and numbered 30479. TIKA was described as having a public legal entity and a private budget and it carries out its activities under the Ministry of Culture and Tourism. Today, TIKA implements projects in 150 countries with 61 Program Coordination Offices in 59 countries. Through TIKA, with its efforts, Turkey aims to establish a generation of peace.

Conclusion and Discussion

Turkey, with its geographic location, historical ties with countries in the region and its multicultural experience, has established relationships which affect various countries. Turkey, through giving up the status quo foreign policy activities in the regional and international levels, has begun to show a proactive policy since the beginning of Post-Cold War era. In the context of the use of soft power with other countries, it has emphasized the social construction element in its foreign policy and developed relations. In this period, the number and activities of internationally supported organizations, which were supported by states under the influence of globalization, increased. Turkey has also been providing technical assistance to developing countries in 1992 and established a TIKA order to realize joint projects and activities with international aid organizations. TIKA, the world is supportive of the project and players in different regions and countries, providing activities and significant contribution to the international level in Turkey is a country with aid more effective and recognized. Turkey has increased the amount of aid to be made by TIKA through and it has made in 2017, 8.14 billion dollars in development aid to Africa to Asia. Turkey has extended its hand by helping around the world from the Middle East to Latin America. As a Turkey's soft power tool, TIKA is currently conducting development-centric cooperation activities in nearly 170 countries on 5 continents.

Turkey, with its current soft power resources, geography, culture and values, economic and military capacity, is trying to contribute to regional and international security. In this context, Turkey reorganizes its gendarmerie and the police, it is also transfer their experiences to other countries. TİKA, in cooperation with the General Directorate of Security and General Command of Gendarmerie, helps the public order, order and stability in many countries to continue with various educational projects.